

ADVIES VAN DE ICDO OVER DE STUDIE OVER DE PERSPECTIEVEN INZAKE ELEKTRICITEITSBEVOORRADING 2008-2017

CONTEXT VAN HET ADVIES

Bij het opstellen van het indicatief programma van de productiemiddelen voor elektriciteit moet het advies van de ICDO worden gevraagd. Deze procedure wordt voorzien door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (Belgisch Staatsblad van 11 mei 1999), gewijzigd door de wet van 1 juni 2005. De titel is overigens veranderd en luidt nu "Studie over de perspectieven inzake elektriciteitsbevoorrading", hierna vermeld als "studie" of SPEb.

POSITIEVE ASPECTEN VAN HET ONDERZOEK

A VORM:

De studie is vlot leesbaar, goed geschreven en mooi gepresenteerd. Zij is gedetailleerd en bevat heel wat interessante contextuele gegevens.

B INHOUD:

1. De studie is door ervaren en bekwame onderzoekers uitgevoerd op basis van gekende en beproefde modellen (hoofdzakelijk, maar niet uitsluitend, PRIMES Europe en PRIMES BE).
2. Er worden verscheidene varianten geanalyseerd. Het feit dat meerdere scenario's worden voorgesteld en niet één enkel is zeer gepast, gezien de onzekerheid die rond een groot aantal parameters en variabelen hangt, waaronder vooral het niveau van het elektriciteitsverbruik.
3. In vergelijking met andere studies moeten wij het vernieuwende aspect benadrukken van het vooroverleg met verschillende spelers zoals de ICDO en andere raden.
4. De auteurs van de studie hebben er tal van spelers bij betrokken zoals de Nationale Bank van België (NBB), de federale regulator (CREG) en de transportnetbeheerder (Elia). Dit vormde ongetwijfeld een verrijking van de studie.

AANBEVELINGEN VAN DE ICDO VOOR HET ONDERZOEK¹.

1. Over de methode

1.A. De studie ging van start in 2005-2006 en de modellen waarmee de resultaten worden geleverd werden aangevraagd in 2007. De studie zal haar resultaten eind 2009 aan de besluitvormers leveren. Intussen zijn beslissingen genomen die een invloed hebben op de resultaten. In een tijd van dynamische informatietechnologieën zou het jammer zijn een studie te beschouwen als een verstard papieren document. Het zou nuttig zijn over een referentiedocument te beschikken en er telkens wanneer nodig updates aan toe te voegen, die zowel voor de besluitvormers als voor het grote publiek toegankelijk zijn.

¹ De elementen van dit advies komen voort uit het gebruik van de "DOEB"-methodologie, ook duurzaamheidstest genaamd, en van de gemaakte opmerkingen.

1.B. De ICDO zou het interessant vinden, indien ze vanaf het begin bij de studiewerkzaamheden betrokken wordt. Ze is van mening dat de wet op die manier kan geïnterpreteerd worden.

1.C. Voor dit advies zijn er bijkomende overwegingen geuit. Het zijn opmerkingen die handelen over elementen buiten het wettelijk kader van deze studie, maar die toch interessante elementen bevatten voor een volgende studie. De ICDO zal zich hierover later uitspreken.

2. Over de inhoud

Omwille van de hieronder aangehaalde redenen is de ICDO van mening dat de scenario's van de SPEb herzien of aangevuld moeten worden en dat bepaalde aanvullende gegevens moeten worden verstrekt.

2.1. Rekening houden met de doelstellingen van het klimaat-energiepakket.

In het kader van het klimaat-energiepakket is voorzien dat België in 2020 zijn uitstoot van broeikasgassen vermindert in de sector die onder de emissiehandel (ETS) valt, in de 'niet-ETS' sectoren (doelstelling van -15% tegenover 2005) en dat 13% van zijn uiteindelijke energieverbruik zou bestaan uit hernieuwbare energie. Het mag hiervoor terugvallen op flexibele mechanismen. Door hernieuwbare energie te bevorderen zal ook kunnen worden bijgedragen aan de voorzieningszekerheid op lange termijn.

De ICDO vraagt om de resultaten van de SPEb te vergelijken met de resultaten van het Working Paper 21/08 van het Federaal Planbureau, ook al zijn deze werkzaamheden niet gebaseerd op identiek dezelfde hypothesen, zodat de besluiten die uit de SPEb zullen worden getrokken rekening kunnen houden met de doelstellingen en verbintenissen van het klimaat-energiepakket.

2.2. De benaderingswijze van de natuurlijke bevoorradingsveiligheid van energiebronnen wijzigen en aanvullen:

De SPEb gaf er de voorkeur aan de energieveiligheid te benaderen vanuit een benaderingswijze "Bewezen reserve gedeeld door productie". Er bestaan andere benaderingswijzen en die worden niet vermeld.

De ICDO vraagt dat andere benaderingswijzen zouden worden vermeld in de studie. Dit betreft meer bepaald:

- Een benaderingswijze conversie en emissies van energiebronnen die nodig zijn voor de elektriciteitsproductie. Er zouden immers verscheidene eisen (politieke, wettelijke,...) kunnen worden opgelegd aan deze drie aspecten en zo de elektriciteitsproductie beïnvloeden.
- Varianten van de benadering "reserves/productie". Hiertoe behoort deze van de maximumproductie van de olie- en gasvelden zoals die is ontwikkeld door het IEA². Het zou nuttig zijn om in de studie te wijzen op de impact van deze andere benaderingswijzen. Voor de volgende studie zou het nuttig zijn ten minste één scenario in het PRIMES-model op te nemen dat, waarschijnlijk via de energieprijzen, rekening houdt met de benadering van de productiepieken, of met andere benaderingswijzen, of daar rekening mee te houden indien een ander model wordt gebruikt.

2.3. De hypothesen die zijn opgesteld om energie-efficiëntie te kunnen bereiken uitdrukkelijk formuleren.

² Internationaal Energie Agentschap, World Energy Outlook 2008, onder meer Executive summary pagina 8 « But Field-by-field declines in oil production are accelerating ». Het IEA spreekt van een achteruitgang van 6,7%/jaar van de velden die over hun productiepiek heen zijn, en nog meer in de toekomst.

Het document wijst erop dat een factor 1,9 "gewoon" in het PRIMES-model is ingevoerd voor de groei van het BBP (pagina 92) in plaats van een factor 2,1 (pagina 92) voor (met name) het scenario met een hogere energie-efficiëntie (scenario "Logro").

Om de besluitvormer te informeren is het belangrijk uitdrukkelijk te formuleren welke hypothesen weerhouden werden betreffende het te voeren beleid om de energie-efficiëntie van het "Logro"-scenario te kunnen bereiken, want qua energie-efficiëntie zijn er veel maatregelen die kunnen worden genomen. De studie zou kunnen verwijzen naar bestaande documenten en plannen, zoals federale als gewestelijke en zelfs nationale, of aangeven of er achter dit scenario nog andere hypothesen schuilen inzake beleidsmaatregelen.

2.4. Meer informatie geven dan door het PRIMES-model berekend.

Wat betreft de kosten moeten per scenario de productiekosten (3) van elektriciteit worden vermeld, want zij worden berekend door het PRIMES-model.

Wat betreft de luchtkwaliteit: Aangezien de studie in 2007 is uitgevoerd, zonder rekening te houden met het klimaat-energiepakket, moet de besluitvormer er in de studie beter van op de hoogte worden gebracht dat datgene wat hem wordt voorgesteld als "referentiescenario" – wat een scenario met een ongewijzigd beleid zou zijn – in feite een scenario is dat de wetten en genomen beslissingen niet naleeft. Om elke onduidelijkheid te vermijden moet de naam van het referentiescenario worden veranderd en "achterhaald BAU-scenario 2007" worden genoemd of eender welke andere naam krijgen die aanduidt dat het beleid in gebreke zou blijven en dat het mogelijk veroordeeld zou worden indien het dit scenario als norm zou gebruiken.

Nog steeds wat de CO₂ betreft vindt de ICDO het bijzonder jammer dat de studie de algemene CO₂-emissies niet vermeldt naargelang van de scenario's en dat zij zich beperkt tot de CO₂-emissies van de elektriciteitssector. De besluitvormer moet immers de CO₂-uitstoot in het algemeen beperken en het zou kunnen dat een stijging van de CO₂-uitstoot van de elektriciteitscentrales niettemin overeenkomt met een daling van de Belgische CO₂-emissies (overdracht van de emissies van de ene vector naar de andere met een toename van de efficiëntie als gevolg). De ICDO vraagt dat deze door het PRIMES-model geleverde informatie in de studie zou staan.

Voor NO_x en SO₂: het feit dat de gewestelijke verplichtingen inzake NO_x en SO₂ niet zijn nageleefd stelt een reëel probleem, want de berekening van de beste prijs/kwaliteitverhouding van de productiemiddelen voor elektriciteit kan niet juist zijn indien zij de verplichte zuiveringskosten van bepaalde productiemiddelen voor elektriciteit niet meerekent.

2.5. De doelen van de studie verduidelijken.

De studie wil een "referentiekader [geven] voor de omschrijving van een economisch optimaal elektriciteitsproductiepark, rekening houdend met... » (p. 151).

- *Discussie over de economische optimalisering*

Indien de optimalisering in de algemene betekenis van het woord (het optimale volgens Pareto) in aanmerking wordt genomen, zou dit met zich meebrengen dat externe milieueffecten (voordelen vermindering van klimaatveranderingen, luchtvervuiling, radioactief afval,...) en andere effecten (energieonafhankelijkheid, ...) worden doorberekend.

- *Geen keuzecriteria tussen verscheidene "parken"*

De kwestie van een eventuele verlenging inzake kernenergie buiten beschouwing gelaten (die afhangt van een politieke beslissing), zou de studie de investeringskeuzes (park) moeten helpen sturen, gezien de onzekerheid over een reeks parameters waaronder de vraag naar elektriciteit en het niveau (of beter de prijs) van de ingevoerde elektriciteit. Dat is niet het

³ Wij merken op dat de productiekost verschilt van de elektriciteitsprijs. Deze laatste wordt bepaald door de productiekost, maar ook door de andere kosten, de fiscaliteit en tot slot het handelsbeleid.

geval. De studie beperkt zich tot het weergeven van de nodige investeringen voor elk productiepark dat met elk van de scenario's verbonden is.

- *Aanvullende analyses (betrouwbaarheid van het park en grensoverschrijdende stroom) die weinig conclusies bevatten*

Deze nochtans essentiële analyses leiden niet tot aanbevelingen inzake het elektriciteitspark. Bovendien slaat de betrouwbaarheidsanalyse van het park enkel op het referentiescenario. Een analyse van de situatie met sterke groei lijkt ons gepast.

- *Geen duidelijkheid over de variabelen waarrond de besluitvormer kan handelen*

Het "TransGovern"-model, dat is uitgewerkt door de task force duurzame ontwikkeling van het Federaal Planbureau, wijst erop dat de stuwende krachten productie en consumptie (waaronder de elektriciteitsconsumptie) druk uitoefenen op de economische, sociale en milieukapitalen. De elektriciteitsproductie en –consumptie worden op hun beurt beïnvloed door verschillende factoren (technologie, prijs,...). Het zijn net deze factoren waarop de overheden een invloed kunnen uitoefenen.